บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และเพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และหัวหน้าช่วงชั้น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน ได้ประชากร จำนวน 660 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และหัวหน้าช่วงชั้น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.608) และใช้เกณฑ์ 50% ในการสุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 352 คน ซึ่งเกินกว่าเกณฑ์และยอมรับได้ ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน) ร้อยละ 50
ขนาดเล็ก		
1. บ้านนายผล	15	8
2. วัดสารอด	15	8
3. วัดบัวผัน	15	8
4. แก้วขำทับอุปถัมภ์	15	8
5. วัดเจ้าอาม	15	8
6. คลองรางจาก	15	8
7. ชูสินทองประดิษฐ์อนุสรณ์	15	8
8. วัดบางไผ่	15	8
9. บางเชือกหนัง	15	8
10. วัดโตนด	15	8
11. วัดตะล่อม	15	8
12. วัดอู่ตะเภา	15	8
ขนาดกลาง		
13. เพชรเกษม	15	8
14. บางมด	15	8
15. บ้านนายเหรียญ	15	8
16. วัดบางกระดี่	15	8
17. วัดแสมดำ	15	8
18. วัดท่าข้าม	15	8
19. วัดกก	15	8
20. วัดอ่างแก้ว	15	8
21. วัดชัยฉิมพลี	15	8
22. วัดแสนสุข	15	8
23. วัดบำรุงรื่น	15	8

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน) ร้อยละ 50
24. วัดทรัพย์สโมสร	15	8
25. ประชาบำรุง	15	8
26. วัดสร้อยทอง	15	8
27. เบญจมบพิตร	15	8
ขนาดใหญ่		
28. มีนบุรี	15	8
29. บางขุนเทียนศึกษา	15	8
30. วัดจันทร์ประดิษฐาราม	15	8
31. วัดนิมมานรดี	15	8
32. วัดหนองแขม	15	8
33. วัดอุดมรังสี	15	8
34. ประชานิเวศน์	15	8
35. วัดบางปะกอก	15	8
36. นาหลวง	15	8
37. วัดธาตุทอง	15	8
38. บางชัน	15	8
39. ฉิมพลี	15	8
40. พระยามนธาตุราชศรีพิจิตร์	15	8
41. วัดบางบอน	15	8
42. วัดราษฎร์บำรุง	15	8
43. บ้านขุนประเทศ	15	8
44. วัดดอนเมือง(ทหารอากาศอุทิศ)	15	8
รวมทั้งสิ้น	**660**	**352**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามจิตสำนึกผู้บริหารและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสำนึกผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท จำนวน 60 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 85)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 85) ซึ่งแสดงระดับปฏิบัติงานเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมาก
ระดับ 3 หมายถึง ระดับพฤติกรรมปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาจากเอกสารแนวคิดตำราตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นขอบข่ายของการวิจัยและเนื้อหาของเครื่องมือ

2.1.3 สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามที่กำหนดไว้

2.2 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) และการวัดการประเมินผล

1) ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2) นำแบบสอบถามปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหาการวัดและการประเมินผล รวม 4 ท่าน มีรายนามและตำแหน่ง ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 ท่าน

1. ดร.จำเริญ จิตรหลัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังเจริญอำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

2. นางเฉลิมพร วิชญนิธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโตนด สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล 2 ท่าน

3. นายทวี ศรีคง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพรงจระเข้ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

4. นายเจษฎา ใจบุญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

3) นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำและเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์นิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง

2.2.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ของคอนบัค (Cronbach, 1984, p.126) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบตอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 352 คน ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 326 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 326 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.61 และยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. หาระดับจิตสำนึกผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 69-100)

3. หาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 69-100)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson อ้างในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 122)

เกณฑ์การพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.81 – 1.00 หมายถึง ระดับสูงมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.61 – 0.80 หมายถึง ระดับสูง

หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.41 – 0.60 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.21 – 0.40 หมายถึง ระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 – 0.20 หมายถึง ระดับต่ำมาก

5. เปรียบเทียบจิตสำนึกผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ independent

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

n แทน จำนวนที่ต้องการหาค่าร้อยละ

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 201) โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร} \quad \overline{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (รัตนะ บัวสนธิ, 2540, หน้า 142) โดยคำนวณจากสูตร

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{\sum(X-\bar{X})^2}{n-1}}$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของความแตกต่างทั้งหมด

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach) (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, หน้า 156) โดยคำนวณจากสูตร

สูตร $\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนในแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนรวมของคะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

3.1 ค่า t-test (independent) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 218) โดยคำนวณจากสูตร

สูตร $t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1-1)S_1^2+(n_2-1)S_1^2}{n_1+n_2-2}\right)}}$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

S_1^2, S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

3.2 ค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Albha Cocffcient) วิธีการของ ครอนบัค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 96) จากสูตรดังนี้

สูตร $$r_{tt} = \frac{k}{k-1}\left(\frac{1-\sum S_i^2}{S_i^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเที่ยงของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.3 หาค่าความสัมพันธ์ใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 122) โดยคำนวณจากสูตร

สูตร $$r_{xy} = \frac{n\sum_{xy} - \sum_{xy}}{\sqrt{\left[n\sum X^2 - (\sum X)^2\right]\left[n\sum Y^2 - (\sum Y)^2\right]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y

n แทน จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบตัวแปร x

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร

$\sum_{XY}$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร x กับคะแนนตัวแปร y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร x

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร y